

Dialoger

Resursmaterial för uttalsundervisning

Roger Nyborg och Tomas Riad

Hänvisning till detta dokument:

Nyborg, Roger & Tomas Riad. 2020. *Dialoger*. SKRIVS 23. Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet.

Illustration: Ove Larsson

Materialet är utvecklat inom utvecklingsprojektet Intensivutbildning i svenska för nyanlända skolelever, Intensivsvenska. Projektet ingår i satsningen *Utbildning för ökad integration* och har Marianne och Marcus Wallenbergs stiftelse som huvudfinansiär och Stockholms universitet och Institutionen för svenska och flerspråkighet som medfinansiärer. Projektets huvudman är Svenska Akademien. Projektets vetenskapliga hemvist är Institutionen för svenska och flerspråkighet vid Stockholms universitet.

Det material för uttalsundervisning som utarbetats inom projektet *Intensivutbildning i svenska för nyanlända skolelever* har lite olika inriktning och reflekterar erfarenheter och behov vi mött under projekttiden. Materialet är i första hand ett *resursmaterial* för läraren. Delar av det kan användas direkt i undervisningen eller efter mindre bearbetning. Annat fungerar som fortbildning eller referensmaterial. Det är inte fråga om ett renodlat läromedel.

Materialet hör huvudsakligen hemma under artikulationsmomentet, dvs inom traditionell uttalsundervisning. Inom det området finns det också publicerade läromedel att tillgå, liksom en del resurser på internet, inklusive Skolverkets moduler. Det vi främst vill åstadkomma här är en inramning av det undervisningsstöd som lärare kan behöva för att bedriva uttalsundervisning med viss självsäkerhet.

När det gäller litterarisering/latinisering är det fråga om ett utvecklingsområde. En fungerande undervisningsmetod finns inom ramen för Prosodiametoden (www.prosodia.se), men är tills vidare inte publicerad som undervisningsmaterial. En beskrivning av latinisering med Prosodiametoden ges i Grossman & Riad (2020). Generell information om litterarisering och exempel på typer av övningar ges också i Riad & Lim Falk (2020) och Riad & Forsberg (2020). De senare delarna av det material som producerats inom *Intensivsvenska (Fonologiska kontraster, Läs- och uttalsprotokoll)* kan användas som resurs både för uttalsövningar och för litterariseringsövningar.

Resursmaterialet för uttalsundervisning består av följande delar:

- En vidgad uttalsundervisning. Inledning till resursmaterialet
- Svenskans fonologi på 30 meningar. Resursmaterial för uttalsundervisning. Elevblad, extramaterial, parallella meningar och en vägledning till läraren, inkl. lathund för det fonetiska alfabetet
- Artikulation. Resursmaterial för uttalsundervisning
- **Dialoger. Resursmaterial för uttalsundervisning**
- Fonologiska kontraster. Resursmaterial för den vidgade uttalsundervisningen
- Läs- och uttalsprotokoll. Resursmaterial för den vidgade uttalsundervisningen

Hur kan man arbeta med dialogerna?	5
Dialog 1. Vart ska du gå?	7
Dialog 1 (uttal). Vart ska du gå?	8
Dialog 2. Har du gjort läxan?	9
Dialog 2 (uttal). Har du gjort läxan?	10
Dialog 3. Sover du?	11
Dialog 3 (uttal). Sover du?	12
Dialog 4. Skruva ner ljudet!	13
Dialog 4 (uttal). Skruva ner ljudet!	14
Dialog 5. Ett telefonsamtal	15
Dialog 5 (uttal). Hallå!	16
Dialog 6. En intervju	17
Dialog 6 (uttal). En intervju	18
Dialog 7. Kom och ät!	19
Dialog 7 (uttal). Kom och ät!	20
Dialog 8. Innan du går ut...	21
Dialog 8 (uttal). Innan du går ut...	22
Dialog 9. Vad gör du ikväll?	23
Dialog 9 (uttal). Vad gör du ikväll?	24
Dialog 10. Vad betyder hjord?	25
Dialog 10 (uttal). Vad betyder hjord?	26
Dialog 11. Ett missförstånd.	27
Dialog 11 (uttal). Ett missförstånd.	28

Dialog 12. Var var du igår?	29
Dialog 12 (uttal). Var var du igår?	30
Dialog 13. Starka verb	31
Dialog 13 (uttal). Starka verb	32
Dialog 14. Grammatik	34
Dialog 14 (uttal). Grammatik	35
Dialog 15. Var ligger söder?	36
Dialog 15. Var ligger söder?	37
Litteratur	38

I detta dokument återfinns ett antal dialoger som kan användas i undervisningen. Dialogerna är utformade som vanliga samtal, ofta med en liten knorr. Dialogerna ges i två versioner, dels en ortografisk, dels en version med uttalsangivelser. Längd och betoning markeras särskilt, liksom ljud som kräver extra uppmärksamhet, t.ex. beträffande stavning.

Hur kan man arbeta med dialogerna?

1. Lyssna på dialogerna, antingen med text eller utan.
2. Dela ut texterna med uttalsmarkeringar. Be eleverna lägga märke till vilka ord som är särskilt betonade. De är markerade med fetstil (om de inte står alldeles ensamma och därför måste vara betonade).
3. Läs/säg efter bara de orden. I dialog 1: *du, då, kompisar, vart, gå, centrum,* osv.
4. Överdriv längden: *duuu, dååå, kommpisar ...*
5. Börja läsa hela repliker.
6. Läs gärna bakifrån: *duu gå, ska duu gå, vart ska duuu gå; kommpisar, dina kommpisar, me dina kommpisar; dääär, göra dääär, ni göra dääär, ska ni göra dääär, va ska ni göra dääär.*
7. Kommentera och träna på reduktionerna:
Å va ska ni... Ti cenntrum. Nåra pengngar. Hä haru en ...
8. Be eleverna lägga märke till assimilationerna. *Vatschka ni.. , bli inte föscheen...
du ha väl gjoʃ läxan*
9. R-iseringarna behöver kanske inte överdrivas men bör påpekas:
Haru ... Hä haru en , nääerå, hare så bra.
10. Tänk på intonationen. Upp på betoningen och ner mot slutet.
Vad **då** ut? __ / \ . Med dina **kompisar**? __ __ __ / \ .
11. Liksom på accenten (dvs. accent 2). **Snacka** lite. \ / \ . Här har du en **tjuga**.
__ __ __ \ / \ .
12. Låt eleverna läsa dialoger parvis. Om det passar kan de också memorera och/eller spela upp dialogerna.
13. Från läsning till tal. Låt nu eleverna skriva ner ett eller två ord per replik på ett papper, och sedan med hjälp av 'fusklapparna' spela upp scenen. En får vara den vuxna, en den unga. Till exempel:

Tanken är alltså att man i denna övning inte ska **läsa** dialogen, utan att det ska bli en **talad** dialog.

Det är tillåtet att improvisera, förstås. Och dialogen kan ju förändras med några nya nyckelord gällande vart de ska gå, vad de ska göra, vad de ska äta, hur mycket pengar de behöver, osv.

Dialog 1. Vart ska du gå?

- Vart ska du gå?
- Ut!
- Vad då ut?
- Jag ska gå ut!
- Med dina kompisar?
- Ja.
- Vart ska ni gå då?
- Vet inte. Till centrum, kanske.
- Och vad ska ni göra där?
- Ingenting!
- Ingenting?
- Snacka lite. Kanske ta en korv.
- Har du några pengar, då?
- Nej, det har jag inte.
- Vänta, här har du en tjuga. Det räcker, va?
- Ja, till en korv.
- När kommer du hem då?
- Vet inte ...
- Bli inte för sen!
- Nej då.
- Du har väl gjort läxan?
- Ja, det har jag.
- Okej, då. Ha det så bra.
- Hej, då!
- Hej!

Dialog 1 (uttal). Vart ska du gå?

- Vart ska **du** gå? (V**arts**ka duuu gå?)
- Ut! (Uuut)
- Vad **då** ut? (Va dååå uuut?)
- Jag ska gå **ut**! (Ja ska gå uuut)
- Med dina **kompisar**? (Me dina kommmmpisar?)
- Ja. (Jaaa)
- **Vart** ska ni gå då? (V**arts**ka ni gååå då?)
- Till **centrum** kanske. (Ti cennntrum kans**ke**)
- Och vad ska ni göra **där**? (Å va ska ni **g**öra dääär?)
- Ingenting!
- Ingenting?
- **Snacka** lite. Kanske ta en **korv**. (snakkka.... kans**ke** ..korrrv)
- Har du några **pengar**, då? (Har**u** nåra pengngar då?)
- **Nej**, det **har** jag inte. (Nääh de haa j**an**te)
- **Vänta**, här har du en **tjuga**. Det **räcker**, va? (Vännnta. Hä har**u** en **tjuuuga**. De räkkkker va?)
- Ja, till en **korv**...(ja tillen korrrv)
- När kommer du **hem** då? (Nä kommer**u** hemmm då?)
- **Vet** inte ... (Veeetinte.)
- Bli inte för **sen**! (Bli inte för**se**en)
- Nej då. (Nääer**å**).
- Du har väl **gjort** läxan? (Du ha väl **gjortrt** lä**x**an)
- Ja, det **har** jag. (Ja de haaar ja.)
- **Okej**, då. **Ha** det så **bra**. (Okejijj då. Haaa **re** så braa)
- **Hej**, då! (Hejjj då)
- Hej!

Dialog 2. Har du gjort läxan?

- Har du gjort läxan?
- Jaa.
- Vad hade ni?
- Matte.
- Behöver du hjälp, så säg till.
- Jag tror inte du kan det här, det är ganska svårt.
- Va!? Jag har ju gått på gymnasiet!
- Jo, men ...
- Får jag se! ”Beräkna cosinus för följande vinklar.”
- Och?
- Men cosinus fanns inte när jag gick i skolan!
- Där ser du. Det är nya grejer i matematiken nu.
- Jaha. Då får jag väl lita på, att du klarar det.
- Ja, gör det.
- Om en stund är middagen klar. Den klarar jag av i alla fall.
- Behöver du hjälp med något?
- Ja, du kan duka. Ta de djupa tallrikarna!

Dialog 2 (uttal). Har du gjort läxan?

- Har du gjort **läxan**? (ha ru jort läkksan)
- Jaa.
- Vad **hade** ni? (Va haddde ni?)
- Matte.
- Behöver du **hjälp**, så säg **till**. (Behöveru jälllp så säj till)
- Jag tror inte du **kan** det här, det är ganska **svårt**.
(ja trornte du kannn de häär. de e ganska svååårt)
- Va!? Jag har ju gått på **gymnasiet**! (Ja ha ju ..jymnaasiet)
- Jo, men ...
- Får jag **se!** ”**Beräkna cosinus** för **följande vinklar.**”
(Få ja see.. beräääkna koosiinus fö fölljande vinngklar)
- Och? (okkk)
- Men cosinus fanns inte när **jag** gick i skolan! (...nä jaaa jick..)
- Där **ser** du. Det är **nya** grejer i matematiken nu.
(Därseeeru..)
- Jaha. Då får jag väl **lita** på, att **du** klarar det. (Då få ja väl liiita ...)
- Ja, **gör** det. (jööör)
- Om en **stund** är **middagen** klar. **Den** klarar jag **av** i alla fall.
(Omen stunn(d) e midddan klar. Denn...aaav...)
- Behöver **du** hjälp med något? (behöver duuu jälp me nåt?)
- Ja, du kan **duka**. Ta de **djupa** tallrikarna! (duuka.. juuupa)

Dialog 3. Sover du?

- Hallå! Sover du?
- Mmm.
- Vakna!
- Va?
- Du måste vakna. Klockan är mycket.
- Men, vad är det för dag?
- Tisdag!
- Då har jag sovmorgon.
- Jaså? Det visste jag inte.
- Nej, vår svensklärare är sjuk och kommer inte idag.
- Okej. Men jag måste gå nu, somna inte om nu!
- Nej.

(Ytterdörren stängs.)

- *Zzzzz.*

Dialog 3 (uttal). Sover du?

- Hallå! **Sover** du? (halååå! såååverdu?)
- Mmm.
- Vakna! (Vaaakna)
- Va?
- Du måste **vakna**. Klockan är **mycket**. (Klockan e mykkke)
- Men, vad är det för **dag**? (men va ere för daaa)
- Tisdag! (tiiista)
- Då har jag **sovmorgon**. (då ha ja såååvmorron)
- **Jaså**? Det **visste** jag inte.(De vissste jante.)
- Nej, vår svensklärare är **sjuk**, och **kommer** inte idag.
(..vårsvensklärare e sjuuuk å kommmmerinte idaa)
- Okej. Men jag måste **gå** nu, somna inte **om** nu!
-(...gåååå ....somna inte ommm nu)
- Nej.

(Ytterdörren stängs.)

- *Zzzzz.*

Dialog 4. Skruva ner ljudet!

- Hallå!
- Va?
- Skruva ner ljudet!
- Va?
- Skruva ner ljudet, det är för högt.
- Ja, ja.
- Kan du inte använda dina hörlurar?
- Jo, men de är inte så bra.
- Hur då, inte bra.
- Särskilt de låga ljuden.
- Men då får du väl skaffa nya.
- Jag har inte så mycket pengar.
- Du får väl börja spara.
- De är ganska dyra, faktiskt.
- Hur mycket kostar bra lurar?
- Säkert en tusenlapp.
- Oj, då! Men om du sparar lite, så kan jag lägga till hälften.
- Det skulle ju va bra förstås. Men till dess...
- ... använder du de gamla lurarna!
- Okej, då. (Suck)

Dialog 4 (uttal). Skruva ner ljudet!

- Hallå! (halååå)
- Va?
- Skruva **ner ljudet!** (skruva neer **ljuuudet**)
- Va?
- Skruva **ner ljudet**, det är för **högt**. (..de e för hökkkt)
- Ja, ja. (jaa jaa)
- Kan du inte använda dina **hörlurar?** (kan du **unte..**
höörluurar)
- **Jo**, men de är inte så **bra**. (jooo, men dome **inte** så braaa)
- Hur **då** inte så **bra**. (hu **dååå** inte så braaa)
- Särskilt de **låga** ljuden. (säs **chilt** dom låååga **ljuden**)
Men då får du väl skaffa **nya**. (..då får **u** väl..nyyya)
- Jag har inte så mycket **pengar**. (ja har **nte** så mycke
pennnggar)
- Du får väl börja **spara**. (du få väl börja spaaara)
- De är ganska **dyra**, faktiskt. (dom e ganska dyyyra
faktist..)
- Hur mycket **kostar bra lurar?** (hu mycke kossstar braa
luurar)
- Säkert en **tusenlapp**. (säket en tuusenlapp)
- Oj, då! Men om du **sparar** lite, så kan **jag** lägga **till**
hälften. (..spaaarar ..kan jaaa lägga till hällften)
- Det skulle ju va **bra** förstås. Men till **dess...**
(de skulle ju va braaa för **stås**. Men ti desss)
- ... använder du de **gamla** lurarna! (..dom gammmla..)
- **Okej**, då. (okejjj då)

Dialog 5. Ett telefonsamtal

- Hallå, Anna här!
- Är du hemma?
- Ja, det är jag.
- Jag undrar om jag har min mattebok på mitt rum.
- Jag ska kolla. Vad heter den?
- ”Många bra tal.”
- Men, det är ju lördag. Vad ska du med den?
- Jag ska hjälpa ...Nina, med matteläxan.
- Nina?
- Ja, i min klass.
- Eller är det hon som ska hjälpa dig?
- Äh! Ser du boken?
- Ja, den ligger här.
- Bra, då kommer jag och hämtar den.
- Har du nycklar? Jag är på väg ut.
- Jo, jag har nycklarna.
- Och du, hälsa Nina!
- Äh!

Dialog 5 (uttal). Hallå!

- **Hallå, Anna** här! (halååå, annna här)
- Är du **hemma**? (e du/e ru hemmma)
- Ja, det **är** jag. (ja, de eee ja)
- Jag undrar om jag har min **mattebok** på mitt rum.
(...om ja ha min mattebook..)
- Jag ska **kolla**. Vad **heter** den? (ja ska kollla, va heete ren)
- **Många bra tal**. (mångnga braaa taaal)
- Men, det är ju **lördag**. Vad ska du med **den**?
(men de e ju löööda. va ska du me dennn)
- Jag ska hjälpa ...**Nina**, med **matteläxan**.
(ja ska jälpa ... Niina me matteläxxsan..)
- Nina?
- Ja, i **min klass**.
- Eller är det **hon** som ska hjälpa **dig**?
(eller e de honnn som ska jälpa dejjj)
- Äh! **Ser** du boken? (..seee ru boken?)
- Ja, den **ligger** här. (..liggger..)
- **Bra**, då kommer jag och **hämtar** den.
(braaa, då komme ja å hämmmtar den/ren)
- Har du **nycklar**? Jag är på väg **ut**.
(haru nykkklar, ja e på väg uuut)
- Jo, jag **har** nycklarna. (jo ja haaa nyklarna)
- Och **du, hälsa Nina!** (å duuu, hälllsa Niina)
- Äh!

Dialog 6. En intervju

- Vilken är din favoritfärg?
- Röd.
- Vilket är ditt favoritdjur?
- Katten.
- Vilket är ditt favoritord?
- Kärlek.
- Vilken är din favoritartist?
- Madonna.
- Vilket är ditt favoritnamn?
- Sabina.
- Vilket är ditt favoritprogram på teve?
- Idol.
- Vilken är din favoritförfattare?
- Jag har ingen.
- Vilket är ditt favoritcitat?
- Borta bra, men hemma bäst.
- Vilken är din favoritfilm?
- Omöjligt att svara på.
- Vilken är din favoritmaträtt?
- Pizza.
- Tack för intervjun! Nu kan du fråga mig!
- Vilken är din favoritfärg?
- Blå.
- Osv.

Dialog 6 (uttal). En intervju

- Vilken är din **favoritfärg**? (vicken e din favoriitfärg)
- Röd.
- Vilket är ditt **favoritdjur**? (vicket e ditt favoriitdjur)
- Katten. (kattten)
- Vilket är ditt favoritord? (..favoriitord)
- Kärlek. (kääärlek)
- Vilken är din **favoritartist**? (..artissst)
- Madonna.
- Vilket är ditt **favoritnamn**?
- Sabina.
- Vilket är ditt **favoritprogram** på **teve**?
(vicket e ditt favoriitprogram på teeve)
- Idol. (idååål)
- Vilken är din **favoritförfattare**?
- Jag **har** ingen. (ja haaaringen)
- Vilket är ditt **favoritcit**? (..cittaaat)
- **Borta bra**, men **hemma bäst**. (bortta..braaa ...bässt)
- Vilken är din **favoritfilm**?
- **Omöjligt** att svara på. (oomöjlit å svara på)
- Vilken är din **favoritmaträtt**? (..favoriitmaträtt)
- Pizza. (pizzza)(pitttsa)
- **Tack** för **intervjun**! Nu kan **du** fråga **mig**!
(...intervjuun)
- Vilken är **din** favoritfärg? (vicken e dinnn favoritfärg)
- Blå.
- Osv.

Dialog 7. Kom och ät!

- Kom och ät, maten är klar!
- Vad blir det?
- Din favoriträtt!
- Pannkakor?
- Nej, det är ju en efterrätt. Jag bara skojade.
- Det luktar fisk.
- Det är fisk. Men inte vilken fisk som helst.
- Jaså, vad då för fisk?
- Torskrygg.
- Torskrygg?
- Ja, det är den bästa delen av fisken.
- Vad är det där gröna?
- Spenat.
- Nyttigt, förstår jag...
- Ja, och kokt potatis,
- Som man måste skala själv!
- Det nyttiga sitter i skalen.
- Suck.
- Men om du äter upp, ska du få något gott till efterrätt.
- Pannkakor?
- Jo, faktiskt. Med sylt och grädde.
- Gott.
- Jo, men ät upp nu.
- Bara jag orkar med pannkakorna...

Dialog 7 (uttal). Kom och ät!

- Kom och **ät**, **maten** är **klar**! (kom å äät, maaaten e klaaar)
- Vad **blir** det? (va blii re)
- Din **favoriträtt**! (din favoriiiiträtt)
- Pannkakor? (pangkaakor)
- **Nej**, det är ju en **efterrätt**. Jag bara **skojade**. (nejjj, de e ju en effterätt. ja ba skojjade)
- Det luktar **fisk**. (de lukta fisssk)
- Det **är** fisk. Men inte vilken fisk som **helst**. (de eee fisk men inte vicken fisk som hellst)
- **Jaså**, vad **då** för fisk? (jassså, va dåå fö fisssk)
- Torskrygg. (torskrygg)
- Torskrygg? (torskryggg)
- Ja, det är den **bästa** delen av fisken. (de e den bässta..)
- Vad är det där **gröna**? (va e de där grööna)
- Spenat. (spenaat)
- Nyttigt, förstår jag... (nyttit förstå ja)
- **Ja**, och **kokt potatis**. (jaa å kokkt potaaatis)
- Som man måste **skala själv**! (...skaala själlv)
- Det **nyttiga** sitter i **skalen**. (de nyttiga sitteri skaaalen)
- Suck.
- Men om du äter **upp**, ska du **få** något **gott** till **efterrätt**. (menom du äteruppp, ska du fåå nåt gott ti effterätt)
- Pannkakor? (pangkaakor)
- Jo, **faktiskt**. Med **sylt** och **grädde**. (jo fakktist. Me sylllå gräddde)
- Gott. (gottt)
- Jo, men ät **upp** nu. (jo, menät uppp nu)
- Bara jag orkar **med pannkakorna**... (bara ja orkar meee...)

Dialog 8. Innan du går ut...

- Innan du går ut...
- Jaa?
- Har du gjort läxan?
- Jaa, det har jag.
- Har du diskat?
- Ja.
- Har du lagt tillbaka laddaren?
- Ja visst, ja. Jag lägger den i hallen.
- Har du svarat på Annas mejl?
- Nej, jag tänkte göra det imorgon.
- Ok. Har du lagt fram kläderna till gympan imorgon?
- Det har jag faktiskt.
- Bra.
- Vet du vad?
- Nej?
- Du låter som min svensklärare, när vi övar tempus!
- Hur då, menar du?
- Har du gjort det, har du gjort det, har du gjort det...
- Och vad är det för tempus då?
- Det har jag glömt! Hej, då! Nu går jag.
- Hej! Bli inte för sen!

Dialog 8 (uttal). Innan du går ut...

- Innan du går **ut**... (... uuut)
- Jaa?
- Har du gjort **läxan**? (haru jo^t lä^kkkksan)
- Jaa, det **har** jag. (..de haaar ja)
- Har du **diskat**? (haru dissskat)
- Ja.
- Har du lagt **tillbaka laddaren**? (...lakt^t tibiaaaka laddaren)
- Ja **visst**, ja. Jag lägger den i **hallen**. (javissstja ....hallen)
- Har du **svarat** på **Annas mejl**? (..svaaarat på annnas mejl)
- Nej, jag tänkte **göra** det **imorgon**. (...jöööra de i morrron)
- Ok. Har du lagt **fram kläderna** till **gympan** imorgon? (haru lakt frammm klääädena ti gymmmpan imorron..)
- Det **har** jag faktiskt. (de haaa ja..)
- Bra.
- Vet du **vad**? (vetu^t vaaa)
- Nej?
- Du låter som min **svensklärare**, när vi övar **tempus**! (...svennnklärare nä vi öva^temmpus)
- Hur **då**, menar du? (hudååå menaru)
- Har du gjort **det**, har du gjort **det**, har du gjort **det**... (haru jo^t deee, ...)
- Och vad är **det** för **tempus** då? (å va e deee fö^temmpus då)
- **Det** har jag **glömt**! Hej, då! Nu går jag. (deee ha ja glömmt)
- Hej! Bli inte för **sen**! (bli inte fö^scheeen)

Dialog 9. Vad gör du ikväll?

- Har du några planer för kvällen?
- Va?
- Ska du göra något särskilt ikväll?
- Nej, jag hade tänkt stanna inne och soffa. Kolla på teve. Eller spela något spel. Är du på väg ut?
- Kanske. Det går en bra film på Rio.
- Vad heter den?
- Ja, vad hette den nu igen? Jag kommer inte ihåg. Mitt minne är inte det bästa.
- Du borde pröva den där minnestekniken vi testade förra veckan.
- Var det på svenskan? Jag var borta den lektionen. Hur gör man?
- Ja, nu **är** det jag som inte kommer ihåg! Men det var något med bilder.
- Men nu kom jag på det: C'est la vie! Det är en fransk film. Och jag kom ihåg det utan minnesteknik!
- Du kanske inte har så dåligt minne ändå. Men jag stannar nog hemma i alla fall. Ha det bra. Vi ses!
- Ja, det gör vi!

Dialog 9 (uttal). Vad gör du ikväll?

- Har du några **planer** för **kvällen**? (plaaaner fö kvällen)
- Va?
- Ska du göra något **särskilt ikväll**? (sääärskilt ikvälll)
- Nej, jag hade tänkt stanna **inne** och **softa**. Kolla på **teve**.
Eller spela något **spel**. Är du på **väg ut**? (.inne å sofffta.
..speeel. e du på väg uuut)
- **Kanske**. Det går en **bra film** på **Rio**. (kannnske ...de
gåren braaa filllm på riio)
- Vad **heter** den? (va heeteren)
- Ja, vad **hette** den nu **igen**? Jag kommer inte **ihåg**. Mitt
minne är inte det **bästa**. (...va hette **d**en nu igennn. Mitt
minne e inte de bässta)
- Du borde **pröva** den där **minnestekniken** vi testade
förra **veckan**. (...pröööva ...minnestekniiken ...vekkkan)
- Var det på **svenskan**? Jag var **borta** den lektionen.
Hur **gör** man? (va de på svennskan. Ja va bortta..)
- Ja, nu **är** det **jag** som inte kommer **ihåg**! Men det **var**
något med **bilder**.(.jaa...ihåååg...vaaa nåt me billlder)
- Men **nu** kom jag **på** det: C'est la **vie**! Det är en **fransk**
film.
Och jag kom **ihåg** det **utan** minnesteknik! (...nuuu kom ja
pååå ...fransk ...viii ...ihåååg de uuutan minnesteknik)
- Du kanske inte **har** så **dåligt minne** ändå. Men jag
stannar nog **hemma** i alla **fall**. Ha det **bra**. Vi
ses!(...haaar **så** dååålit minne .. hemmma i alla
falll...braaa vi sees)
- Ja, **det** gör vi! (ja deee **g**ör vi)

Dialog 10. Vad betyder hjord?

- Får jag fråga en sak?
- Javisst.
- Vad betyder "hjord"?
- Ja, om man har gjort en sak så är den gjord.
Det kommer från verbet "göra".
- Nej, men det går inte. Det handlar om djur.
- Jaha, du menar "hjord". Det är en flock djur.
Alltså, en grupp, många djur.
- Ok, det passar bra,
- Det låter likadant: "gjord" och "hjord" ... och "jord" också.
- Jord på marken?
- Just det. Fast de stavas olika.
- Men varför stavar man dem olika då?
- Det får du fråga din svensklärare om.
- Svensklärare heter det. Det säger min svensklärare!
- Hoppas din svenska-, förlåt, svensklärare kan det.
- Det kan hon. Hon är jätteduktig!

Ord som *hjord*, *gjord* och *jord* som låter lika kallas för homofoner.

Ord som stavas lika, som *kort* (bild) och *kort* (liten) kallas för homografer.

Ord som både stavas och låter lika kallas för homonymer: *får* (lamm) och *får* (ett verb).

Dialog 10 (uttal). Vad betyder hjord?

- Får jag **fråga** en sak? (få ja fråååga en sak)
- Javisst. (javissst)
- Vad betyder "**hjord**"? (va betyder **hjooord**?)
- Ja, om man har **gjort** en **sak**, så är den **gjord**. (..om man har **gjoort** en saak så e den **gjooord**)
Det kommer från **verbet "göra"**. (...verrbet **göööra**)
- Nej, men det **går** inte. Det handlar om **djur**. (..de gååår inte ...**djuuur**)
- **Jaha**, du menar "**hjord**". Det är en flock **djur**. Alltså, en **grupp**, **många** djur. (jahaaa du menar **hjooord**. De e en flock **djuuur**. Alltså en gruppp, mångnga **djur**)
- Ok, det passar **bra**. (...braaa)
- Det låter **likadant**, "**gjord**" och "**hjord**" ... och "**jord**" också. (de låter liikadannt: **gjooord** och **hjooord** ..ock jooord också)
- Jord på **marken**? (..marrken)
- **Just** det. Fast de **stavas olika**. (jusst **de**, fast **dom** staaavas ooliika)
- Men varför **stavar** man dem **olika** då? (...staaavar man dom ooliika då)
- Det får du fråga din **svenskalärare** om.
(svennskaläärare)
- **Svensklärare** heter det. Det **säger min svensklärare!**
(svennsklärare heter de. de säger minn svennskläärare)
- Hoppas din **svenska-**, förlåt, **svensklärare kan** det.
(..svennska, fölååt, svennskaläärare kan de)
- **Det** kan hon. Hon är **jätteduktig!** (dee kan hon. Hon e jättedukkti)

Dialog 11. Ett missförstånd.

- Tjena! Det var inte igår!
- Inte igår?
- Jaa, det var ett tag sen!
- Ett tag?
- Ja, precis! Annars?
- Annars?
- Ja, läget?
- Läget?
- Ja, är det bra?
- Ja, bra.
- Fint. Jag ska käka.
- Käka?
- Jaa. Hänger du med?
- Hänger? Jag förstår inte.
- Kommer du med?
- Jag vet inte...
- Förlåt, du är väl Ahmed?
- Nej. Ali.
- Ursäkta, jag tog fel på person! Ni är så lika.
- Lika?
- Samma utseende.
- Utseende?
- Ok, jag måste gå.
- Hej, då!
- Hej.

Dialog 11 (uttal). Ett missförstånd.

- Tjena! Det var **inte igår!** (de va innnte igååår)
- Inte **igår?** (inte igååår)
- Jaa, det **var** ett **tag** sen! (de vaa ettaaag sen)
- Ett **tag?** (etaaag)
- Ja, **precis! Annars?** (ja preciiis. annars?)
- Annars?
- Ja, **läget?** (läääget)
- Läget?
- Ja, är det **bra?** (ja e de braaa)
- Ja, **bra.**
- **Fint.** Jag ska **käka.** (fiiint ja ska käääka)
- Käka?
- **Ja.** Hänger du **med?** (jaa hängeru meee)
- **Hänger?** Jag **förstår** inte. (hängnger. Ja förstååår inte)
- Kommer du **med?** (kommeru meee)
- Jag **vet** inte... (ja veet inte)
- **Förlåt,** du är väl **Ahmed?** (föläååat du e väl ahmed)
- **Nej. Ali.** (nejjj aali)
- **Ursäkta,** jag tog **fel** på **person!** Ni är så **lika.** (ursäkkkta. ni e så liiika)
- **Lika?** (liiika)
- **Samma utseende.** (samma uuutseende)
- **Utseende?** (uuutseende)
- **Okej,** jag måste **gå.** (okejjj ja måste gååå)
- **Hej,** då! (hejjj då)
- Hej.

Dialog 12. Var var du igår?

- Tjena!
- Hej!
- Var var du igår? Jag såg dig inte i skolan?
- Nej, jag var sjuk.
- Förkyld eller...?
- Ja.
- Aha, så du var hemma?
- Ja.
- Men en kompis till mig sa, att hon såg dig på stan.
- Jaså?
- Ja. Tillsammans med någon.
- Ja, jag var hemma, men så ringde någon och...
- Ville träffas?
- Ja, just det.
- Den där någon, är det någon du brukar träffa?
- Ibland.
- Min kompis sa att ni såg kära ut.
- Jaså?
- Är ni det?
- Vadå?
- Kära?
- Lite, kanske.
- Okej. Jag måste dra. Vi ses! Kommer du imorgon?
- Ja.
- Om ingen ringer ...

Dialog 12 (uttal). Var var du igår?

- Tjena! (tjeena)
- Hej!
- Var var **du igår**? Jag **såg** dig inte i **skolan**? (var va duuu igååår? Ja såg dej inte i skoolan)
- Nej, jag var **sjuk**. (ja va sjuuuk)
- **Förkyld** eller...? (fökyyyld eller)
- Ja.
- **Aha**, så du var **hemma**? (ahaa, så du va hemmma)
- Ja.
- Men en **kompis** till mig sa, att hon **såg** dig på **stan**.(..kommpis ti mej sa att hon såååg dej på staaan)
- Jaså? (jasså)
- Ja. **Tillsammans** med **någon**. (tisammans me nånn)
- Ja, jag **var** hemma, men så **ringde** någon och... (ja vaaar hemma men så ringngde nånn okk)
- Ville **träffas**? (ville träffas)
- Ja, **just** det. (jusst **de**)
- Den där **någon**, är det någon du **brukar träffa**? (den där nååågon, e de nån du bruuukar träfffa)
- Ibland. (iblannd)
- Min **kompis sa** att ni såg **kära** ut. (.. kommmpis saaa.. **kääära**)
- Jaså?
- **Är** ni det? (eee ni de)
- Vadå? (vadååå)
- Kära? (kääära)
- **Lite**, kanske. (liite kanske)
- **Okej**. Jag måste **dra**. Vi **ses!** Kommer du **imorgon**? (..draaa..vi sees. Kommer**du** i morrron)
- Ja.
- Om **ingen ringer** ...(om ingngen ringnger)

Dialog 13. Starka verb

- Sitter, satt, suttit. Vinner, vann vunnit.
- Vad gör du?
- Övar starka verb.
- Starka verb? Vad är det?
- Verb som byter vokal i olika tempus.
- Vad menar du?
- Lyssna! **S**itter, **s**att, **s**uttit! I – a – u! **V**inner, **v**ann, **v**unnit.
- Som...hinner, hann, hunnit?
- Precis!
- Har aldrig hört talas om starka verb.
- Nej, du behöver inte tänka på det, eftersom du är svensk.
- Nej, det är sant. Finns det svaga verb också?
- Ja, de får ändelser. Talar**r**, talade**de**, talat**.**
- Är de lika många som de starka?
- De är fler. De flesta verb är svaga. Och alla nya. Surfar, surfade, surfat, messar, messade, messat, och så vidare.
- Vad du kan! Jag tänkte ta en fika. Kommer du med?
- Okej. Vet du förresten varför det heter fika?
- Vad menar du?
- Det borde väl heta något med kaffe?
- Nej, det vet jag inte, men det vet väl du förstås?
- Ja, vår lärare förklarade det förra veckan.
- Du, vi tar det på caféet över en kopp kaffe...

Fika kan ha kommit från 'hemliga' språk, där man vände på stavelserna. Ka-fi, som man sade på dialekt, blev då fi-ka.

Dialog 13 (uttal). Starka verb

- Sitter, satt, suttit. Vinner, vann vunnit. Brinner, brann, brunnit.
(sittter, sattt, suttit. vinnner, vannn, vunnnit..)
- Vad **gör** du? (va **gööör** du)
- Övar **starka verb**. (övar starrka verrrb)
- **Starka verb?** Vad är **det**? (va e deee)
- Verb som byter **vokal** i olika **tempus**. (vokaaal... temmmmpus)
- Vad **menar** du? (va meeenar **du**)
- **Lyssna! Sitter, satt, suttit! I – a – u! Vinner, vann, vunnit.**
(lysssna. Sittter, sattt, suttit..iii – aaa- uuu...)
- Som...**hinner, hann, hunnit?** (hinnner, hannn, hunnnit)
- **Precis!** (pre*ci*is)
- Har **aldrig** hört **talas** om starka verb. (..allldri..taaalas)
- Nej, **du behöver** inte **tänka** på **det**, eftersom du är **svensk**. (..duuu behöööver inte tännka på dee eftersom du e svennsk)
- Nej, **det** är **sant**. Finns det **svaga verb** också?
(nej, deee e sannnt. finns de svaaaga verrrb också)
- **Ja, de får ändelser. Talar, talade, talat.**
(jaaa, domm får ändelser. Taaalar, taaalade, taaalat)
- Är de lika **många** som de **starka**? (e dom lika mångnga .starrka)
- De är **fler**. De **flesta verb** är svaga. Och alla **nya**. Surfar, surfade, surfat, messar, messade, messat, och så **vidare**.
(dom e fleer. dom flessta verrrb e svaga å alla nyyya...viidare)
- Vad du **kan!** Jag tänkte ta en **fika**. Kommer du **med**? (va du kannn. ..en fiika...mee)
- Okej. **Vet** du förresten **varför** det heter **fika**?
(veet du ...varrför de heter fiika)
- Vad **menar** du? (meeenar..)

- Det borde väl **heta** något med **kaffe**? (heeeta nåt med kaffe)
- Nej, det **vet** jag inte, men det vet väl **du** förstås? (veeet...duu..)
- Ja, vår **lärare förklarade** det **förra** veckan. (jaa vår lääärare förklaaarade de förrra vekkan)
- **Du**, vi **tar** det på **caféet** över en kopp **kaffe**... (duuu, vi taaar de på cafééet över en kopp kaffe)

Dialog 14. Grammatik

- Vad gör du?
- Pluggar grammatik.
- Usch, det har jag aldrig tyckt om.
- Men det är ganska intressant. Ibland.
- Jaså.
- Visste du till exempel, att verbet i en huvudsats alltid kommer på andra plats?
- Nej, det visste jag inte.
- Men testa! Säg någonting!
- ”Jag förstår ingenting!”
- Och var kom första verbet?
- Du menar ’förstår’?
- Ja. Det kommer efter ’jag’, alltså på andra plats!
- Ja, det verkar ju stämna.
- Säg något som börjar med en tid!
- ”Klockan sex börjar Rapport.”
- Och var kommer verbet?
- På andra plats!
- Ja, direkt efter tiden, även om den kan bestå av flera ord.
- Tur att jag som svensk kan tala utan att kunna grammatik.
- Men du kan ju faktiskt grammatik! Fast du inte vet det! Annars hade du ju sagt: ”Jag ingenting förstår” eller ”Klockan sex Rapport börjar”.
- Jag som alltid har trott att jag inte kunde grammatik!

Dialog 14 (uttal). Grammatik

- Vad **gör** du?
- Pluggar **grammatik**.
- **Usch**, det har jag **aldrig** tyckt om.
- Men det är ganska **intressant**. **Ibland**.
- **Jaså**.
- **Visste** du till exempel, att **verbet** i en **huvudsats alltid** kommer på **andra** plats?
- Nej, **det** visste jag inte.
- Men **testa! Säg** någonting!
- ”Jag **förstår ingenting!**”
- Och **var** kommer **verbet**?
- Du menar ’**förstår**’?
- **Ja**. Det kommer **efter ’jag’**, alltså på **andra** plats!
- **Ja**, det **verkar** ju **stämna**.
- **Säg** något som börjar med en **tid!**
- ”Klockan **sex** börjar **Rapport**.”
- Och **var** kommer **verbet**?
- På **andra** plats!
- Ja, **direkt** efter **tiden**, även om **den** kan **bestå** av **flera** ord.
- **Tur** att jag som **svensk** kan **tala** utan att kunna **grammatik**.
- Men du **kan** ju faktiskt grammatik! Fast du inte **vet** det! **Annars** hade du ju **sagt**: ”Jag ingenting förstår” eller ”Klockan sex Rapport börjar”.
- Jag som **alltid** har **trott** att jag inte **kunde** grammatik!

Dialog 15. Var ligger söder?

- Kan du hjälpa mig med en grej?
- Ja, vad då?!
- Vi läser om väderstreck.
- Jaha.
- Om man är ute och solen skiner...
- Jaa?
- Och ställer sig med ryggen mot solen...
- Då pekar skuggan mot norr.
- Alltid?
- Nej, bara när klockan är tolv.
- Ja visst, ja.
- Eller klockan ett om det är sommartid.
- Okej. Och om jag pekar utåt med min högra hand...
- Då pekar den mot öster.
- Och vänster hand mot väster.
- Precis!
- Och näsan mot norr.
- Lätt att komma ihåg:
hÖger, Öster, VÄnster, VÄster, Näsan Norr.
- Och Solen står i Söder.
- Javisst. Kan vara bra att kunna om man har gått vilse.
- Men jag har ju GPS i mobilen.
- Men batteriet kan ta slut...
- Jo. Och det kan vara dålig täckning... Ok! Tack!
- Ingen orsak.

Dialog 15. Var ligger söder?

- Kan du **hjälpa** mig med en **grej**?
- **Ja**, vad **då**?!?
- Vi läser om **väderstreck**.
- **Jaha**.
- Om man är **ute** och **solen skiner**...
- Jaa?
- Och ställer sig med **ryggen** mot **solen**...
- Då pekar **skuggan** mot **norr**.
- **Alltid**?
- **Nej**, bara när **klockan** är **tolv**.
- Ja **visst**, ja.
- Eller klockan **ett** om det är **sommartid**.
- Okej. Och om jag pekar **utåt** med min **högra hand**...
- Då **pekar** den mot **öster**.
- Och **vänster** hand mot **väster**.
- **Precis!**
- Och **näsan** mot **norr**.
- **Lätt** att komma **ihåg**:
hÖger, Öster, Vänster, VÄster, Näsan Norr.
- Och **Solen** står i **Söder**.
- **Javisst**. Kan vara **bra** att **kunna** om man har gått **vilse**.
- Men jag har ju **GPS** i **mobilen**.
- Men **batteriet** kan ta **slut**...
- **Jo**. Och det kan vara **dålig täckning**... Ok! **Tack!**
- **Ingen orsak**.

Litteratur

Grossman, Paula. <http://www.prosodia.se>

Grossman, Paula & Tomas Riad. 2020. *Latinisering – diagnostisering och intervention på språkintrödnktion*. Ms. Stockholms universitet.

Kjellin, Olle. 2002. *Uttalet, språket och hjärnan. Teori och metodik för språkundervisningen*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.

Riad, Tomas & Julia Forsberg. 2020. Litterarisering – diagnostisering av nyanlända. *Svenskans beskrivning 37*, Åbo. Ms. Stockholms universitet.

Riad, Tomas & Maria Lim Falk. 2020. *Litterarisering för nyanlända*. SKRIVS 26. Intensivsvenska, Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet